

Dk. Dave Mathewson, Fasihi ya Agano Jipya, Hotuba ya 27, Waebrania

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika Historia na Fasihi ya Agano Jipya, hotuba namba 27 juu ya kitabu cha Waebrania.

Sawa, tangazo moja tu kabla ya kuanza, kwa kweli matangazo mawili yanayohusiana.

Mmoja wao ni Ijumaa, kuna mtihani, mtihani wako wa tatu ambao unashughulikia habari inayopitia Tito. Kwa hivyo, nadhani Waefeso kupitia Tito. Na leo tutaanza kwenye kitabu cha Waebrania, lakini hii haitakuwa kwenye mtihani wa tatu.

Kwa hivyo, mtihani namba tatu unakuja Ijumaa. Hiyo pia inamaanisha, pili, kwamba kuna kikao cha ziada cha ukaguzi wa mikopo ambacho hivi sasa kinaonekana kama kitakuwa Jumatano jioni, uwezekano wa Alhamisi, lakini panga Jumatano au Alhamisi. Na nitakujulisha, kwa matumaini, mwisho wa siku, nitatuma barua pepe kwa kila mtu na kukujulisha ni lini haswa, lakini kikao kingine cha ziada cha ukaguzi wa mkopo.

Kwa hivyo hiyo ni Jumatano au Alhamisi na kisha mtihani Ijumaa. Je, niliona mkono wa mtu ukiwa juu? Sina uhakika. Oh ndio. Ndiyo. Nzuri. Sawa kabisa.

Sawa kabisa. Hebu tufungue kwa maombi. Baba, tunakushukuru kwa siku nzuri uliyotupa tena.

Asante kwa uaminifu wako kwetu, upendo wako kwetu, na haswa upendo ulioonyesha katika kutuma neno lako lililo hai, mwanao, Yesu Kristo, lakini pia neno lililoandikwa ambalo linamshuhudia na maana ya kuishi kwa utii kwa Yesu Kristo na maana ya kuwa watu wako. Kwa hivyo, ninaomba kwamba tutachukulia kwa uzito ufunuo huo kupitia masomo yetu, hamu yetu ya kujua neno lako vizuri ulimwengu ambao umeunda, na maeneo tofauti ya maarifa ambayo umewasiliana nasi kwa neema na kutupa jukumu la kujua. Kwa jina la Yesu, tunaomba. Amina.

Leo, kwa kweli tunaingia katika sehemu ya mwisho ya Agano Jipya, ingawa unaweza kusema kwamba kitabu cha Ufunuo, kwa maana fulani, ni aina tofauti ya aina tofauti ya kitabu peke yake. Lakini tunahamia katika sehemu ya Agano Jipya inayojumuisha Waebrania na Yakobo na 1 na 2 na 3 Yohana na 1 na 2 Petro, ambayo kwa kawaida huitwa nyaraka za jumla au nyaraka za Kikatoliki.

Kwa Katoliki au jumla, tunamaanisha tu kwamba barua hizi zinaonekana kuelekezwa kwa hadhira pana. Unachukua hiyo, haswa unaposoma Yakobo na 1 Petro, utangulizi

wa barua hizo. Mwandishi ni tofauti na barua zingine za Paulo ambapo Paulo anahutubia makanisa maalum katika maeneo maalum au ambapo katika visa kadhaa, anahutubia watu maalum.

Pamoja na barua hizi nyingi, Waebrania kupitia njia yote kupitia Yuda, vitabu vyote isipokuwa Ufunuo, unavisoma na vingi kati yao, unapata hisia kwamba vinaelekezwa kwa Wakristo wanaoishi katika eneo pana la kijiografia. Au angalau kwa Waebrania, hakuna dalili katika barua yenyewe au katika kazi yenyewe ya hadhira maalum ili, tena, kawaida imeitwa moja ya nyaraka hizi za jumla. Kwa hivyo, tumeangalia vitabu kadhaa ambavyo vinaweza kuzingatiwa kama vikundi, kama vile Paulo, nyaraka za gerezani, kwa sababu aliandika, Waefeso, Wakolosai, Filemoni, na Wafilipi wakati wa gerezani.

Tuliangalia sehemu ambazo mara nyingi huitwa nyaraka za kichungaji, ingawa hiyo labda sio lebo bora kwao. Lakini sasa tunaangalia sehemu ambayo mara nyingi huitwa nyaraka za jumla au za Katoliki. Na tena, kwa sababu zinaonekana kuelekezwa kwa Wakristo wanaoishi kwa upana zaidi katika eneo kubwa la kijiografia badala ya sehemu moja maalum, angalau wengi wao.

Isipokuwa kwa kitabu kama Waebrania, tena, hatuwezi kuwa na uhakika kabisa ikiwa kilielekezwa kwa hadhira maalum au la, ingawa ninashuku kuwa ilikuwa. Lakini barua yenyewe haituambii. Sasa, katika kitabu cha Waebrania, moja ya maswali ambayo yamewashangaza watu wanaosoma Waebrania ni kujaribu kujua ni nani anayeweza kuiandika.

Kwa sababu kwa kuwaita Waebrania barua, mara nyingi tunaitaja kama barua kwa Waebrania, na tutazungumza kidogo juu ya kichwa hicho pia. Lakini kwa kuiita barua, kwa maana fulani, matarajio yetu katika kusoma kazi hii yamechanganyikiwa kwa sababu haianzi na barua. Barua zingine zote ambazo tumeangalia kutoka kwa Paulo, na baadhi ya barua tutakazoangalia, zitakuwa na kitambulisho cha mwandishi, kwa hivyo Paulo, mtume wa Yesu Kristo, na kisha dalili ya nani anamwandikia, kwa watakatifu huko Kolosai, au kwa Timotheo, ndugu yangu mpendwa, au kitu kama hicho.

Hiyo inakosekana kwa Waebrania. Na kwa hivyo, inakuwa shida kujua, vizuri, basi, ni nani anayeweza kuwa ameandika hii? Unakabiliwa na shida sawa na wewe katika Injili, kwa kuwa Mathayo, Marko, Luka, na Yohana hawamtaja mwandishi, ambayo ni kawaida kwa hadithi. Huanzi simulizi kwa kuonyesha ni nani anayeandika, angalau katika karne ya kwanza, kwa hivyo hiyo ni kawaida.

Lakini kazi hii ni ngumu zaidi kwa sababu, ingawa wakati mwingine inaonekana kama barua, na mara nyingi tunaiita barua, hakuna dokezo hata kidogo ni nani aliyeandika. Na hatuna ushahidi wowote kwamba kuwahi kuwa na utangulizi wake ambao kwa namna fulani umepotea au kuachwa. Badala yake, Waebrania huanza tu katika sura

ya 1, na mstari wa 1, unaanza, Zamani Mungu alizungumza na baba zetu kwa njia nyingi na anuwai kwa njia za manabii, lakini katika siku hizi za mwisho amesema nasi kwa njia ya Mwanawe, ambaye alimteua mrithi wa vitu vyote, ambaye kwa njia yake aliumba ulimwengu.

Na kisha anazindua maelezo ya kina ya Kristo ni nani na hiyo inamaanisha nini kwa wasomaji wake, lakini hakuna dalili ya uandishi. Kwa hivyo, kanisa, cha kufurahisha, kanisa katika historia yote limekuja na mapendekezo kadhaa yanayowezekana. Mapema sana ilikuwa kawaida kufikiria kwamba Paulo ndiye mwandishi wa barua kwa Waebrania.

Kwa kweli, mapema sana, moja ya sababu Waebrania wanaweza kupata umaarufu katika kanisa la kwanza katika karne ya 2 na kuendelea ni kwa sababu watu wengi walidhani kwamba Paulo ndiye mwandishi wake. Walakini, nadhani makubaliano ya kawaida leo labda Paul hakuandika. Lakini hata hivyo hatuwezi kuwa na uhakika kabisa, kwa hivyo wengine wamependekeza, vizuri, Apolo anaweza kuwa ameandika, au hata Barnaba, viongozi wawili wa Kikristo mashuhuri katika karne ya 1 ambao wanaweza kuwa waliandika kitabu cha Waebrania, Luka, kwa kweli kuna monografia, kitabu ambacho kilitolewa hivi karibuni, ambacho kilisema kwamba kuna idadi ya kufanana kwa maneno na vinginevyo kati ya injili ya Luka na barua kwa Waebrania.

Wengine wanafikiri Luka aliandika. Wengine wameorodhesha uwezekano mwingine. Hata Mariamu, mama wa Yesu, anapata kura juu ya nani alikuwa mwandishi wa kitabu cha Waebrania.

Pengine hatuwezi kufanya vizuri zaidi kuliko Origen, ambaye alisema, Mungu pekee ndiye anayejua ni nani aliyeandika kitabu cha Waebrania. Kwa hivyo, tunaweza kufanya nadhani nzuri juu ya nani mwandishi anaweza kuwa alikuwa kwa kadiri mwandishi anayedokezwa kama anavyojidhihirisha katika maandishi, kwa kadiri mwandishi anaweza kuwa amefikiria, labda kitu cha historia yake na vyanzo vya mawazo yake na kile alichokuwa akijaribu kutimiza, nk. Lakini kujaribu kubandika jina sahihi juu yake na utambulisho sahihi kwa mwandishi au yeye, ikiwa mtu anafikiria kwamba Mariamu, mama wa Yesu, alikuwa mgombea, basi, ingawa huyo hajakata kabisa, lakini pengine, tena, tunapaswa kutulia kwa hitimisho la Origen, Mungu tu anajua ni nani aliyeandika barua kwa Waebrania, kwa sababu hatuna habari za kutosha na mwandishi haitambulishi katika barua.

Sasa, kwa nini Waebrania waliandikwa? Tena, ugumu mwingine ni kwa sababu Waebrania hawatambui wasomaji kwa kadiri ya wao ni nani na wako wapi, kama vile Paulo anavyobainisha usomaji wake. Tena, inakuwa gumu kidogo, ingawa, cha kufurahisha, mapokeo ya kanisa la mapema hutambua au kuwapata Waebrania katika jiji la Roma. Kwa hivyo, wengine wamependekeza kwamba Waebrania

wanaweza kuwa walikuwa wakihutubia watu, na tutazungumza juu ya nani haswa, lakini labda kuhutubia kikundi kinachoishi Roma.

Huo ni uwezekano, lakini tena, itabidi tutegemee Waebrania kutuambia kila kitu tunachoweza kujua juu ya wasomaji ni akina nani. Sasa, rudi kwenye hatua hii ya kwanza, kwa Waebrania. Tena, Biblia zako nyingi zitakuwa na kitu kama barua kwa Waebrania, au Waebrania tu, au kitu kama hicho.

Kwa mara nyingine tena, hiyo sio asili. Wakati mwandishi, yeyote yule, alipoketi chini na kuandika kitabu cha Waebrania, hakuanza kwa kuwaandikia Waebrania kwenye mstari wa juu na kisha kuanza barua yake. Hiyo ni lebo ambayo imeongezwa na kanisa la baadaye, na wengine wamejadili ikiwa ni sahihi au la.

Inachokusudiwa kufanya ni kujaribu kunasa kile kinachoonekana kuwa yaliyomo na hadhira ya msingi kutoka kwa kusoma barua ya Waebrania yenyewe. Kwa hivyo tena, tunategemea tu kitabu cha Waebrania kujaribu kuunganisha ni nani wanaweza kuwa wasomaji. Lakini sababu ya jina la Waebrania inatokana na mambo kadhaa.

Nambari ya kwanza ni, kwamba mwandishi wa Waebrania, yeyote yule, anaonekana kudhani kwamba wasomaji wake wanafahamu sana Agano la Kale na mfumo wa dhabihu wa Agano la Kale. Ambayo, kwa sababu hiyo, unaweza kuona ni kwanini mtu angeandika kitabu hiki kwa Waebrania. Wanafikiri wasomaji wa msingi ni Wayahudi, na unaweza kuona hilo unaposoma kitabu.

Tena, ni kana kwamba hoja nzima ya mwandishi inachukua, tena, ujuzi wa maarifa ya Agano la Kale ya mfumo wa dhabihu wa Kiyahudi, na hata Hema la Kiyahudi na ibada ya hekalu. Na dhana basi ni, au swali linalofuata ni, vizuri, ni wasomaji gani ambao wangejua hilo? Mwandishi anaweza kudhani aina hiyo ya maarifa? Na wengine wangependekeza kwamba lazima iwe Agano la Kale au watu waliozama katika Agano la Kale, ambayo ni, usomaji wa Kiyahudi. Kwa kweli, nitadhani kwamba uwezekano mkubwa wasomaji wa Waebrania labda ni Wayahudi.

Sasa, tunapaswa kuendelea, na tunahitaji kuwa maalum zaidi. Je, ni Wayahudi wasio Wakristo? Je, ni aina fulani ya walimu wa uwongo? Je, hilo ndilo tatizo? Je, ni Wayahudi Wakristo, Wayahudi ambao wamegeuzwa kuwa Wakristo? Wasomaji hawa ni akina nani hasa? Moja ya kubwa, wakati wa kufikiria kusudi la jumla la Waebrania 2, au Waebrania pia, ni kwamba njia ya msingi ambayo Yesu anaonyeshwa, na hii ilikuwa moja ya maswali katika jaribio lako leo, pia, kutoka kwa usomaji wako wa kitabu, ni njia ya msingi ambayo Yesu anaonyeshwa katika kitabu cha Waebrania ni kama kuhani mkuu katika kutimiza Agano la Kale. Na msomaji, mwandishi, anategemea sana Zaburi 110.

Kwa kweli, ningesema kwamba Zaburi ya 110 iko nyuma ya sehemu kubwa ya kitabu chote cha Waebrania. Ni katika Zaburi 110 kwamba, cha kufurahisha, mwandishi wa

Zaburi 110 anachanganya wazo la mfalme wa Masihi na pia kuhani mkuu. Sikiliza nini... Kwa kweli tumesoma hii hapo awali.

Tumeona hata maandishi haya hapo awali. Zaburi ya 110 ilichukua jukumu muhimu katika uelewa wa Paulo juu ya Yesu kama Bwana wa ulimwengu wa ulimwengu katika Waefeso, pamoja na Zaburi zingine, pia. Lakini Zaburi 110, sikiliza hii, mistari michache ya kwanza.

Bwana akamwambia Bwana wangu, Kaa mkono wangu wa kuume mpaka nitakapowafanya adui zako kuwa kiti cha miguu yako. Bwana anatuma kutoka Sayuni fimbo yako yenye nguvu, fimbo kuu ya mfalme. Tawala katikati ya adui zako.

Watu wako watajitolea kwa hiari siku utakayoongoza vikosi vyako kwenye milima mitakatifu. Kutoka tumboni mwa asubuhi, kama umande, ujana wako utakuja kwako. Bwana ameapa na hatabadilisha mawazo yake.

Wewe, ukimrejelea mfalme huyu, ni kuhani milele kulingana na utaratibu wa Melkizedeki. Bwana yuko mkono wako wa kuume. Kwa hivyo, cha kufurahisha, Zaburi ya 110 inatarajia na kuonyesha picha hii ya mtu ambaye ni mtu wa kimasihini, na sura ya kifalme, lakini ambaye pia sasa ni mfalme, lakini sio kwa njia ambayo mtu angedhani.

Na tutarudi kwa hilo. Nataka kurudi kwenye swali hilo. Au kuhani, samahani, sio mfalme.

Sura hii ya kifalme pia ni kuhani, lakini sio kwa njia ambayo mtu angetarajia. Na tutazungumza zaidi juu ya hilo. Kwa hivyo, hitimisho langu ni, kwamba ningependekeza kwamba wasomaji wa Waebrania, kutokana na asili hii yote ya Agano la Kale, na dhana dhahiri kwamba wangepafahamu sana Agano la Kale, na baadhi ya ugumu wa mfumo wa dhabihu, ninachukulia kwamba hadhira ya msingi ya mwandishi ni Wayahudi.

Na ninataka kuthibitisha hilo kwa undani zaidi baadaye, lakini labda siwezi kufanya vizuri zaidi kuliko nukuu inayopatikana katika maelezo yako. Hii ni nukuu kutoka kwa F.F. Bruce. Na katika ufafanuzi wake juu ya Waebrania, hivi ndivyo alivyotoa muhtasari wa wasomaji.

Anasema Waandishi wa Waebrania wanaonekana wakati huo kuwa kikundi cha Wakristo wa Kiyahudi ambao hawajawahi kumuona au kumsikia Yesu ana kwa ana. Kwa maneno mengine, wao ni aina ya Wakristo wa kizazi cha pili. Hawa sio kama mitume na wale ambao walikuwa mashahidi wa macho ya Yesu.

Lakini hawajawahi kumsikia au kumuona Yesu ana kwa ana, lakini wamejifunza juu yake kutoka kwa wengine ambao wenyewe walikuwa wamemsikia Yesu na

kumsikiliza. Tangu uongofu wao, walikuwa wamekabiliwa na mateso, lakini wakati walipaswa kuvumilia unyanyasaji wa umma, kifungo, na uporaji wa mali zao, walikuwa bado hawajaitwa kufa kwa ajili ya imani yao. Walikuwa wametoa ushahidi wa vitendo wa imani yao kwa kuwatumikia Wakristo wenzao wengine, haswa kwa kuwatunza wale wa idadi yao ambao walikuwa wameteseka zaidi wakati wa mateso, lakini maendeleo yao ya Kikristo yalikuwa yamekamatwa, au kwa namna fulani ya kusimamishwa na kupunguzwa.

Badala ya kusonga mbele, walikuwa na mwelekeo wa kusimama kabisa katika maendeleo yao ya kiroho. Ikiwa sivyo, kwa kweli, rudi kwenye hatua waliyokuwa wameondoka. Labda sana, walisita kukata uhusiano wao na dini ambayo ilifurahia ulinzi chini ya sheria ya Kirumi, ambayo ni, Uyahudi, na wanakabiliwa na hatari za kujitolea bila kubatilishwa kwa njia ya Kikristo.

Mwandishi ambaye anawajua au amejua juu yao kwa muda mrefu na anahisi wasiwasi wa kichungaji juu ya ustawi wao, anawaonya dhidi ya kurudi nyuma, kwani hii inaweza kusababisha kuanguka kutoka kwa imani yao ya Kikristo kabisa. Anawatia moyo kwa uhakikisho kwamba wana kila kitu cha kupoteza ikiwa watarudi nyuma, lakini wana kila kitu cha kupata ikiwa wataendelea. Na ni mstari huo wa mwisho, nadhani, ambao unatoa muhtasari wa kupendeza ujumbe mkuu wa Waebrania, kwamba mwandishi anajaribu kuwashawishi wasomaji wake wana kila kitu cha kupata ikiwa watamkumbatia Kristo, lakini wana kila kitu cha kupoteza ikiwa watampa kisogo.

Ni kana kwamba wako katika hatua ya mpito ya kusonga mbele na kumkumbatia Kristo kikamilifu katika imani, au kurudi kwenye dini ya mababu zao, ambayo ni, kurudi kwenye Uyahudi. Tutarudi kwa hilo baada ya muda mfupi tu. Ninataka kuuliza swali tena, wasomaji ni akina nani haswa? Lakini, tena, inaonekana kwangu kusudi wakati huo la mwandishi ni kujaribu kuwashawishi wasomaji hawa, ni nani haswa, tena, labda Myahudi na kutoka asili ya Kiyahudi, kuwashawishi wasomaji kwamba wana kila kitu cha kupoteza ikiwa watampa kisogo Kristo, lakini wana kila kitu cha kupata.

Licha ya kile ambacho wanaweza kuteseka na uzoefu katika kufanya hivyo, wana kila kitu cha kupata ikiwa watasonga mbele na kumkumbatia Kristo kwa uaminifu. Sasa, kama nilivyosema, moja ya shida na Waebrania ni jinsi ya kuainisha ni aina gani ya fasihi, kwa sababu kwa njia zingine unapoisoma, inakukumbusha kusoma waraka au barua, kwa sababu ina hoja ya kitheolojia kama unavyopata katika barua za Paulo, lakini pia ina nyenzo za mawaidha na amri, na tutaona Waebrania anajulikana sana kwa kuwa na mfululizo wa maonyo makali ambayo mwandishi hutoa kwa wasomaji wake, na tutajaribu kuweka haya yote pamoja. Lakini kidokezo cha karibu zaidi ambacho tunacho kwa Waebrania ni kitabu cha aina gani ni katika sura ya 13 na mstari wa 22, ambapo mwandishi anasema kwamba anaandika neno la kuhimiza.

Kwa maneno mengine, nadhani moja wapo ya njia bora za kuainisha hii, ni hii ni mahubiri katika fomu ya maandishi yaliyotumwa kama barua. Kwa maneno mengine, ina alama zote za masikio ya mahubiri au mahubiri, lakini sasa kwa fomu ya maandishi. Na kwa kweli inaisha kama barua na labda inatumwa.

Itakuwa kama mtu anayeandika mahubiri na kisha kuambatanisha barua inayoishia na kuituma kwa njia hiyo. Kwa hivyo labda ndivyo tunavyopaswa kufikiria Waebrania, na labda kwa nini haianzi kama barua na haina vitu vingine vyote ambavyo unaweza kutarajia kupata katika barua za Paulo. Ni kama mahubiri, kitu ambacho mtu angehubiri, lakini amejitolea kuandika, kuweka chini kwa fomu ya maandishi na kutumwa kama mtu angetuma barua.

Na tutaona kwamba hii inafaa sana kwa kusudi la mwandishi. Sasa tena, haswa zaidi, ni nani walikuwa wasomaji wa Waebrania? Nilipendekeza kwako kwamba uwezekano mkubwa wanatoka katika asili ya Kiyahudi. Na wacha nijaze hiyo kidogo zaidi.

Nadhani kinachoendelea ni hiki. Uwezekano mkubwa zaidi wasomaji wa Waebrania walikuwa wametoka katika asili ya Kiyahudi. Waliabudu chini ya Agano la Kale na walikuwa wa aina fulani ya Uyahudi, kama vile tulivyoangalia nyuma na Mafarisayo, Masadukayo, na Waessene, kwamba walikuwa wa aina fulani ya Uyahudi.

Na walikuwa wamesikia injili ikihubiriwa na kuitikia, na sasa, walikuwa wameanza kukutana nao, labda walikuwa bado hawajavunja kabisa uhusiano na sinagogi la Kiyahudi, lakini walikuwa wameanza kukutana na kanisa hili jipya lililoanzishwa na dini hii mpya tunayoiita Ukristo. Na sasa, mambo kadhaa yalikuwa yakitokea. Wengi wa watu hawa ambao walikuwa wamekuwa, walikuwa wamefanya mabadiliko kutoka kwa Uyahudi kwenda Ukristo sasa walikuwa wakipitia baadhi ya mapambano ambayo yaliambatana na hayo.

Na mmoja wao, nashangaa, ningedhani kwamba mmoja wao alikuwa kwamba labda walikuwa wakitengwa na kutendewa vibaya sana na wanafamilia wao wenyewe kwa kuacha Uyahudi na sasa inaonekana kugeukia dini hii mpya inayoitwa Ukristo. Ambayo, kama nukuu kutoka kwa F.F. Bruce ilisoma, dini ambayo haikufurahia ulinzi wakati mwingi chini ya utawala wa Kirumi, kama ilivyokuwa kweli kwa Uyahudi. Kwa hivyo, una kundi hili la wale ambao walikuwa wameelewa na kuishi maisha chini ya Uyahudi, sasa wamesikia juu ya dini hii mpya na juu ya mtu huyu, Yesu Kristo, wamesikia injili ikihubiriwa kwao, na sasa wamejibu kwa njia fulani na kuanza kushirikiana na kanisa hili, lakini sasa labda wanakabiliwa na mateso na kutengwa na matatizo, hata kutoka kwa marafiki na familia zao wenyewe na kutoka kwa sinagogi, kwa kuondoka.

Kwa kuongezea, sababu nyingine inaweza kuwa kwamba wameacha dini ambayo kwa maana fulani ilivutia hisia kimwili. Wameacha dini ambayo sio tu ilikutana katika

sinagogi lakini ilijikita katika dhabihu na ilijikita katika sikukuu na sherehe na chakula cha Pasaka, nk, nk. Na sasa walikuwa wakiacha hiyo kumwabudu Yesu ambaye hawajawahi kumuona, ambaye hakuonekana asiyeonekana, na walipaswa kuabudu katika hekalu ambalo sasa ni hekalu la mbinguni.

Kwa hivyo labda Uyahudi ulikuwa na kivutio fulani kwa kuwa ilikuwa inayoonekana na ya mwili, kitu ambacho wangeweza kugusa na kuhisi na kuona. Kwa kubadilishana na Ukristo ambao ulihusu kumwabudu Yesu ambaye hakuonekana asiyeonekana, au angalau hakuwepo lakini alikuwa mbinguni na hekalu ambalo lilikuwa la mbinguni pia. Na kwa hivyo hiyo inaweza kuwa imetoa sababu ya wao kutaka kurudi kwenye Uyahudi.

Kwa hivyo, tena, kwa muhtasari, pamoja na mateso na kutengwa ambayo wanaweza kuwa wamekabiliana nayo kutoka kwa familia na marafiki wa Kiyahudi kwa sababu sasa walikuwa wameitikia dini hii mpya, na labda kwa sababu ya hamu ya kurudi kwenye dini ambayo ilikuwa inayoonekana na inayoonekana na ya mwili, wasomaji wengi, Wakristo hawa wa Kiyahudi, sasa walijaribiwa kugeuka na kurudi kwenye dini yao wenyewe. Na mwandishi basi ataandika na kufanya kila awezalo kuwashawishi juu ya hatari ya kufanya hivyo. Sasa, kwa maoni yangu, unaweza kuuliza, vizuri, wasomaji hawa walikuwa Wakristo kweli au hawakuwa Wakristo? Kwa maoni yangu, mwandishi, nadhani mwandishi anashuku kuwa wasomaji wake wengi bado hawajamkumbatia Kristo kikamilifu.

Walikuwa bado hawajafanya mabadiliko kamili kutoka kwa Uyahudi hadi Ukristo na walikuwa bado hawajamkumbatia Yesu Kristo kikamilifu. Ninashangaa ikiwa alifikiri walikuwa kwenye hatua ya mwisho ambapo wangeweza kwenda kwa njia yoyote. Na sasa inaonekana kwamba wako katika hatari ya kurudi nyuma na kurudi kwenye Uyahudi.

Kisha mwandishi anaandika kuwaonya, ikiwa una kila kitu cha kupoteza, ikiwa utageuka na kumpa kisogo Yesu Kristo, baada ya kufika hapa na kusikia injili na sasa hata kuhusishwa na kanisa, kukataa hilo na kurudi kwenye dini yako ya zamani. Una kila kitu cha kupoteza ikiwa utafanya hivyo na una kila kitu cha kupata badala yake ikiwa utaendelea na kusonga mbele na kumkumbatia Yesu Kristo kwa uaminifu. Kwa hivyo, nitafanya kazi kutoka kwa dhana hiyo.

Hawa ni Wayahudi ambao wamefanya mabadiliko au wako katika mpito katika Ukristo ili kumkumbatia Yesu Kristo na injili hii katika imani na kuwa sehemu ya kanisa hili, lakini msomaji anashuku kuwa labda bado hawajafanya hivyo kikamilifu na wanahitaji msukumo huo wa ziada ili wasirudi nyuma na kupuuza na kukataa kila kitu ambacho wamefunuliwa. Sawa, kuna njia mbili za kuwatazama Waebrania kwa kadiri tunavyofikiria jinsi inavyovunjika, jinsi inavyoelezea, na ni nini mpango mkuu wa Waebrania. Kuna njia mbili za kuigawanya.

Mmoja wao ni wa kimuundo zaidi. Hiyo ni, unaposoma Waebrania, moja ya mambo ambayo yanakujitokeza ni jinsi mwandishi anavyogeza na kurudi kati ya ufafanuzi na mawaidha. Ingekuwa karibu sawa na sharti la dalili la Paulo.

Wakati kawaida Paulo hutumia karibu nusu ya barua yake kwa dalili na kisha atafikia umuhimu kuelekea mwisho, mwandishi wa Waebrania anaendelea kubadilika na kurudi. Sehemu ya ufafanuzi kawaida ni sehemu ambayo mwandishi anaonyesha kwamba Yesu Kristo ni bora kuliko kitu katika Agano la Kale. Kisha mawaidha ni kwa wasomaji wasikose kuelewa hilo na kuendelea katika utii na imani kwa Yesu Kristo.

Kwa hivyo tena, katika sehemu zote za ufafanuzi, mwandishi analinganisha Yesu Kristo na kitu katika Agano la Kale. Yesu analinganishwa na malaika, analinganishwa na Musa, analinganishwa na Yoshua, analinganishwa na wengine ambao watu walifurahia walipoingia nchi, analinganishwa na hema na hekalu, analinganishwa na dhabihu, dhabihu za wanyama, analinganishwa na Agano la Kale. Sifa zote maarufu za Agano la Kale, Yesu analinganishwa na katika sehemu hizi za ufafanuzi ili kuonyesha kwamba Yesu ni mkuu.

Mara tu mwandishi anapoonyesha hilo, basi atahamia kwenye mawaidha ya kusema, ikiwa hii ni kweli, basi hii ndio bora ufanye. Usirudi nyuma. Kwa nini ungetaka kurudi kwenye dini ya mababu zako, kwa Uyahudi, wakati kitu bora zaidi kiko mbele yako? Kwa nini ungependa kurudi? Una kila kitu cha kupoteza ikiwa utarudi nyuma, na una kila kitu cha kupata ikiwa utasonga mbele na kumkumbatia Kristo ambaye ni mkuu, ni ufunuo bora wa Mungu.

Kwa kweli, katika mistari niliyosoma tu katika sura ya 1 na 2, zamani, Mungu alizungumza kwa njia mbalimbali na manabii, lakini katika siku za mwisho, amesema kupitia Mwanawe. Na ni ikiwa mwandishi anajaribu kumfanya msomaji wake aseme, usikose hiyo. Usifunge sikio kwa ufunuo wa mwisho wa Mungu katika Mwanawe, Yesu Kristo.

Kwa hivyo, anajaribu kwa shauku kuwafika, tena, ikiwa unaweza kuwaona kama karibu kwenye msumeno, msumeno, na inaweza kwenda kwa njia yoyote, anataka kuwadokeza ili wakumbatie Kristo kikamilifu, badala ya kwenda njia nyingine kurudi kwenye maisha yao chini ya Uyahudi. Njia nyingine ya kugawanya herufi na kuiangalia ni mara tatu. Utaona hiyo juu ya ukurasa wa 50 katika maelezo yako.

Sura nne za kwanza zinaonyesha Yesu kama ufunuo wa kweli wa Mungu, mjumbe wa kweli wa Mungu. Tena, Yesu ndiye ufunuo wa mwisho wa Mungu. Yesu ndiye hotuba ya mwisho ya Mungu.

Kwa hivyo, ni bora wamsikilize. Sehemu ya pili inamhusu Yesu kama kuhani wetu mkuu. Yesu katika sehemu hii kubwa anaonyeshwa kama kuhani mkuu mkuu.

Kwa hivyo tena, ni bora kumsikiliza na kumkumbatia kwa imani. Na kisha mwishowe, ushirikiano wetu na Yesu, inamaanisha nini basi kutembea kwa utii kwa Yesu huyu ambaye ni mjumbe wa mwisho wa Mungu na ambaye ni kuhani wetu mkuu. Sasa, utaona kutoka kwa muhtasari ambao nimekupa, ikiwa kuna mtu yenu, ikiwa ninu, wale wanafunzi wenye macho makali huko nje, utagundua kuwa marejeleo ya sura na aya hayafuati katika muhtasari huo.

Hiyo ni kwa sababu Waebrania ni ngumu sana kuelezea kwa sababu wakati mwingine sehemu hufanya kazi kama mpito, kama hitimisho la kile kinachokuja hapo awali, lakini wakati huo huo utangulizi wa kile kinachofuata. Kwa hivyo, ukiangalia kwa karibu sura na mistari juu ya mgawanyiko huu wa pande tatu, hazilingani kabisa. Ni kwa sababu baadhi ya sehemu hizi hufanya kazi kama hitimisho na utangulizi wa sehemu inayofuata.

Sasa, sehemu ya kile mwandishi anafanya kwa Waebrania ni kuwafanya wasomaji waelewe. Tena, ikiwa atawashawishi wasirudi kwenye agano la kale na dini yao ya Kiyahudi, anahitaji kuwashawishi kwamba wana kitu bora zaidi cha kugeukia, na hiyo ni Yesu Kristo na wokovu wa agano jipya ambao analeta. Walakini, wakati mwingine, wakati mtu anasoma kitabu cha Waebrania, itakuwa rahisi kuona au kufikiria kwamba mwandishi anadharau Agano la Kale.

Namaanisha, anapozungumza juu ya Yesu kuwa mkuu na tuna kuhani mkuu na agano bora, na anasema vitu kama dhabihu za Agano la Kale haziwezi kuokoa kamwe, haziwezi kamwe kuleta ukamilifu, lakini Yesu na agano jipya hufanya. Mwandishi anasema mambo ambayo yanaweza karibu kukuongoza kufikiria kwamba alikuwa karibu sana na kupinga Wayahudi au kupinga Agano la Kale na aliona Agano Jipya kama kitu bora na Agano la Kale na Agano la Kale kama kitu duni ambacho wasomaji wake wangeweza kufanya bila na kwamba hawahitaji tena kabisa. Kwa hivyo, swali ni, ni nini basi mwandishi anapata makosa na Agano la Kale? Kwa Agano la Kale, ninamaanisha tu mpangilio au agano ambalo Mungu alifanya na Israeli chini ya Musa.

Maisha ya Israeli na utii wao kwa sheria yote yalidhibitiwa na Agano la Kale. Lakini kama tulivyoona, Agano la Kale linatarajia kwamba siku moja kutakuwa na agano jipya, njia mpya ya Mungu kutoa baraka kwa watu wake, njia mpya ya Mungu inayohusiana na watu wake ambayo haitegemei Agano la Kale na sheria. Lakini ni nini kibaya na Agano la Kale? Kwa nini mwandishi ana hakika kwamba wasomaji hawapaswi kurudi kwenye Agano la Kale? Anaona nini kibaya nayo? Kwa nini Agano Jipya ni bora sana? Anafikiri ni nini kibaya na Agano la Kale, ikiwa kuna chochote kibaya hata kidogo? Kwanza kabisa, tunahitaji kuepuka kutokuelewana.

Na hiyo ni, ninaichukua ninaposoma Waebrania, ninachukua kwamba mwandishi hasemi kwamba Agano la Kale lenyewe lilikuwa na kasoro au kwamba Mungu aliharibu na kutoa Agano la Kale ambalo hakupaswa kuwa nalo na halikufanya kazi, kwa hivyo sasa ilibidi aende kwenye Mpango B, ambao ni agano jipya, au kwamba

Agano la Kale linamaanisha mbaya au mbaya zaidi, inamaanisha uovu, na Agano Jipya linamaanisha kila kitu ni sawa na kizuri. Hakika, sivyo ilivyo. Badala yake, ningependekeza kwako kwamba upungufu wa msingi wa Agano la Kale, kulingana na mwandishi wa Waebrania, ni kwamba hauwezi kamwe kushughulikia kabisa shida ya dhambi kwa njia ambayo iliruhusu mwabudu, iliruhusu watu wa Mungu kuingia katika uwepo wa Mungu.

Kwa hivyo, shida na Agano la Kale ni kwamba mwandishi ana hakika kwamba haikuweza, haikuweza hatimaye na hatimaye kukabiliana na dhambi ili mwabudu aweze kuingia katika uwepo wa Mungu. Lakini sasa mwandishi ana hakika kwamba hivyo ndivyo Agano Jipya kupitia Yesu Kristo linatoa sasa. Na unaweza kuona jinsi hiyo inavyolingana na hoja yake.

Tena, kwa nini wasomaji wangetaka kurudi kwenye Uyahudi wakati wana kitu ambacho hatimaye kitashughulikia dhambi, kuwasafisha kutoka kwa dhambi, na kuwaruhusu kuingia katika uwepo wa Mungu, jambo ambalo hawakuweza kufanya chini ya Agano la Kale? Kwa nini wangetaka kuipa kisogo hilo na kurudi kwenye Agano la Kale? Tena, mwandishi hana shida yoyote na Agano la Kale, jambo pekee ni kwamba imetimizwa katika Kristo. Kile ambacho Agano la Kale lilielekeza na kutarajia sasa kimefika katika nafsi ya Kristo katika Agano Jipya, kwa hivyo kwa nini wanataka kurudi nyuma wakati kile ambacho Agano la Kale lilielekeza sasa kimefika? Na kwa hivyo, mwandishi anawashawishi, tena, nitatumia kifungu hiki tena na tena, wana kila kitu cha kupoteza ikiwa watampa kisogo Kristo, lakini wana kila kitu cha kupata ikiwa watamkumbatia kwa imani, bila kujali itawagharimu nini. Kwa hivyo, Agano la Kale, tena, sio duni, haliwapitwa na wakati, sio mbaya, haliwezi kuleta ukamilifu.

Ukamilifu ni neno ambalo mwandishi anatumia katika Waebrania, kimsingi kurejelea ukweli kwamba Agano Jipya sasa limefika na limeshughulikia dhambi hatimaye kupitia Yesu Kristo, na sasa tunaweza kuingia katika uwepo wa Mungu katika ibada, ambayo mtu hangeweza kufanya chini ya mfumo wa Agano la Kale. Kwa kweli, mwandishi atasema pia kwamba Hema ya Agano la Kale na hekalu hutumika sana kuzuia uwepo wa Mungu kama walivyofanya kuleta uwepo wa Mungu na watu. Na tutaangalia hilo kidogo zaidi.

Maswali yoyote kuhusu jinsi mwandishi anavyoelewa Agano la Kale? Tena, tunapaswa kuielewa sio kwa suala la kitu kibaya au cha kiwango cha pili au duni au kisicho na maana sasa hatimaye kubadilishwa na kitu kizuri, lakini kuonekana kwa mujibu wa Agano la Kale ilikusudiwa kuelekeza mbele na kutarajia kitu kikubwa zaidi. Sasa kwa kuwa hiyo imefika, tena, kwa nini wanataka kurudi kwenye kitu kingine? Kwa nini wangetaka kumkataa Yesu Kristo na kurudi nyuma na kukumbatia kitu ambacho kimetimizwa kwa njia kubwa zaidi katika Yesu Kristo na Agano Jipya? Swali zuri. Sawa.

Maswali mengine yoyote? Hiyo iko nyuma ya sura nyingi za 3 hadi 12, mengi ya yale ambayo mwandishi anafanya na Agano la Kale. Tena na tena, atasema mambo ambayo yanaweza kukuongoza kufikiria kwamba Agano Jipya sio zuri au Agano la Kale halina maana, sio nzuri, ni mbaya, lina kasoro na lina dosari kubwa, lakini hiyo sio hoja yake. Tena, nadhani maoni ya mwandishi juu ya Agano la Kale kuhusiana na Jipya yamefupishwa, tena, katika mistari miwili ya kwanza niliyosoma.

Zamani, Mungu alizungumza na babu zetu kwa njia nyingi na anuwai kupitia manabii. Hilo ndilo Agano la Kale. Lakini katika siku hizi za mwisho, yaani, wakati wa utimilifu, amezungumza nasi kwa njia ya Mwanawe.

Kwa hivyo, Agano Jipya, basi, Mungu akizungumza kupitia Mwanawe katika wokovu huu wa Agano Jipya ni utimilifu wa kile Agano la Kale na Agano la Kale lilikuwa likielekeza na kutarajia. Sasa kwa kuwa hiyo imefika, tena, wako katika hatari kubwa ya kukosa hiyo na kupuuza hiyo kwa kurudi, tena, iwe ni kwa shinikizo kutoka kwa familia au labda kwa sababu Agano la Kale lilikuwa linaonekana zaidi na kuonekana kwa sababu yoyote ile, mwandishi hataki wafanye kosa la kukosa hii Mpya. Mungu hatimaye amesema.

Ndiyo, Mungu alizungumza zamani na Agano la Kale, lakini sasa Mungu hatimaye amesema katika wakati wa utimilifu ambao Agano la Kale lilikuwa likitazamia. Sasa Mungu amezungumza kupitia Mwanawe, na anajaribu kupata wasomaji wake, usikose hilo. Njia moja ambayo mwandishi anasema hii, bado tunazungumza juu ya Agano la Kale, ni moja wapo ya njia ambazo mwandishi anasema jambo hili ndilo ninaloliita hoja ya kihistoria.

Mwandishi anasema sio tu kutokana na ukweli kwamba Kristo ndiye utimilifu, lakini mwandishi anarudi nyuma na kubishana kutoka kwa Agano la Kale lenyewe. Na hoja yake inaonekana kama hii. Unaporudi kwenye vitabu vya Kutoka na Mambo ya Walawi, na kusoma juu ya kuhani wa Agano la Kale, hapa tutazungumza kidogo juu ya kuhani wa Agano la Kale.

Tena, Yesu kama kuhani, Yesu kama kuhani mkuu, ndiyo njia kuu ambayo mwandishi wa Waebrania anamwonyesha Kristo. Lakini unaporudi nyuma na kusoma juu ya kuhani mkuu katika Kutoka na Mambo ya Walawi, ambayo ilipaswa kuwa katika mstari gani? Kwa maneno mengine, huwezi kuamka asubuhi moja na kuamua, nadhani nitakuwa kuhani leo katika Agano la Kale. Je, sifa ya kuwa kuhani ilikuwa nini? Ndio, mzao wa Haruni, au kabila la Lawi, ilibidi uwe mali au sivyo bahati ngumu.

Ulikuwa na bahati ikiwa ungetaka kuwa kuhani ikiwa haukuwa katika ukoo wa Lawi. Sasa, hivi ndivyo mwandishi wa Waebrania, hivi ndivyo inavyofanya kazi. Anasema, ikiwa huyu alikusudiwa kuwa kuhani wa mwisho, kwa maneno mengine, ikiwa huu ulikuwa mpango wa Mungu kwa mwisho, ikiwa hii ingekuwa kuhani mkuu wa Mungu, kuhani katika ukoo wa Lawi, basi kwa nini, kihistoria, kwa nini miaka baadaye

una Zaburi 110 inayotarajia kuja kwa kuhani mwingine? Unakumbuka aya hiyo niliyosoma tu kutoka Zaburi 10? Ilisema, Bwana ameapa milele, wewe ni kuhani katika utaratibu wa Melkizedeki.

Kwa nini hiyo iko ndani? Kwa nini Zaburi 110, miaka baadaye, inatarajia kuja kwa kuhani mwingine, ikiwa kuhani wa Agano la Kale alikuwa yote yaliyokuwepo katika Kutoka na Mambo ya Walawi? Au mfano mwingine, mwandishi anazungumza juu ya kupumzika. Kumbuka jinsi anavyoelezea wakati Israeli, kumbuka Israeli, waliongozwa kutoka Misri, kupitia jangwani, kuletwa hadi nchi ya ahadi, na kupitia Yoshua, Yoshua aliwaleta katika nchi ya ahadi. Unakumbuka darasa lako na Maprofesa Wilson, Hildebrandt, au Phillips, wakizungumza juu ya ushindi na kuingia katika nchi ya Kanaani.

Mwandishi anarejelea hilo kama kuwapa Waisraeli mapumziko, wengine kutoka kwa maadui zao, wakikaa katika nchi. Sasa, kile mwandishi anafanya, tena, anasema, katika Agano la Kale, sio lazima hata uende kwenye Agano Jipya, katika Agano la Kale, ikiwa Yoshua aliwapa Waisraeli mapumziko ya mwisho, ikiwa ndio yote yaliyokuwepo, kwa nini, miaka baadaye, una Zaburi 95 inayotoa pumziko? Bado kuna mapumziko yanayopatikana. Kwa hivyo, tena, anajaribu kuwafanya waone ikiwa Yoshua ikiwa Waisraeli wanaingia katika nchi ya Kanaani ikiwa ndivyo ilivyokuwa, na ndio, hiyo ilikuwa utimilifu, lakini ikiwa hiyo ndiyo yote iliyokuwepo, basi kwa nini bado una Zaburi kama 95 ikitarajia bado kuna mapumziko yanayopatikana? Na hatimaye, agano.

Ikiwa, tena, kihistoria, agano ambalo Mungu alifanya na Israeli katika kitabu cha Kutoka, ambalo alifanya kupitia Musa na Israeli, ikiwa agano hilo lilikuwa agano la mwisho la mwisho, kwa nini, miaka kadhaa baadaye, Yeremia 31 anatarajia agano lingine? Unaona kile mwandishi anafanya? Anabishana kutoka kwa Agano la Kale lenyewe kwamba Agano la Kale hata linaashiria asili ya muda ya Agano la Kale. Ikiwa wasomaji walisoma Agano la Kale kwa uangalifu, wangeona kwamba ukuhani na wengine katika nchi na agano, Agano la Kale, na kwa Agano la Kale, hema na hekalu na dhabihu, wangeweza kuona kwamba hayo yote yalikuwa ya muda kwa sababu Agano la Kale lenyewe linatarajia kitu kikubwa zaidi katika maandiko kama Zaburi 110 na Zaburi 95 na Yeremia sura ya 31. Kisha, kwenda mbali zaidi, mwandishi kisha anasema, kitu hiki kikubwa kuliko Agano la Kale lenyewe lilitarajiwa sasa kimetimizwa katika Yesu Kristo.

Kwa hivyo, tena, kwa nini wanataka kurudi kwenye Agano la Kale? Kwa nini wanataka kurudi kwa hili wakati kile Agano la Kale lenyewe lilikuwa likielekeza sasa limefika katika nafsi ya Yesu Kristo? Kwa njia, nataka kusema mambo kadhaa, haswa juu ya ya kwanza, kuhani. Na nilipaswa Ted aje kuzungumza juu ya Hati-kunjo za Bahari ya Chumvi na maoni yao ya ikiwa kuna masihi wawili, masihi wa kuhani, na masihi wa kifalme. Lakini, hata hivyo, suala ni hili.

Kutoka kwa Agano la Kale, tunajua kwamba masihi, mfalme, atakuja kwa mstari gani? Katika ukoo wa Daudi. Lakini tumesema tu kuhani anakuja katika mstari gani? Mstari wa Lawi. Kwa hivyo, una shida.

Ikiwa una masihi ambaye pia atakuwa kuhani, hiyo inawezaje kuwa? Kwa sababu wanatoka kwa mistari tofauti kabisa. Huwezi kuwa na mtu anayetoka katika ukoo wa Yuda na Lawi inaonekana kwa wakati mmoja. Kwa hivyo, kile mwandishi wa Waebrania anafanya basi, kwa kufurahisha, ni, ndio, Yesu anatoka katika ukoo wa Daudi, lakini anapata suluhisho lake katika Zaburi 110.

Yesu ni kuhani, lakini sio baada ya ukoo wa Lawi. Kwa hivyo, kumbuka Zaburi 110 ambayo tumesoma hivi punde? Zaburi 110. Bwana akamwambia Bwana wangu, Kaa mkono wangu wa kuume mpaka nitakapowafanya adui zako kuwa kiti cha miguu yako.

Hiyo ndiyo ahadi aliyopewa Daudi. Lakini basi Bwana ameapa na hatabadilisha mawazo yake, wewe, huyo ni masihi huyu, wewe ni kuhani milele, kulingana na utaratibu wa Melkizedeki. Kwa hivyo, inaonekana, kuna agizo lingine la makuhani, na sitaki kuingia katika maelezo yote ya Melkizedeki ni nani.

Nina maswali mwenyewe. Lakini mwandishi kimsingi anasema Yesu ni kuhani, lakini sio katika ukoo wa Lawi. Yeye ni kuhani kulingana na utaratibu tofauti, utaratibu wa Melkizedeki.

Kwa hivyo, Yesu anaweza kuwa masihi katika ukoo wa Daudi, na bado anaweza kuwa kuhani, ingawa. Bado anaweza kuwa kuhani wetu mkuu bila kupitia ukoo wa Lawi. Anakuja kupitia mstari tofauti.

Yeye ni wa mpangilio tofauti kabisa wa makuhani ambao Zaburi 110 inasema ni kuhani wa Melkizedeki. Ukirudi Mwanzo, hapo ndipo unaposoma hadithi ya Melkizedeki, na shida ni kwamba haituambii mengi juu yake, au alikuwa nani ulimwenguni na alifanya nini. Haisemi chochote juu ya ukoo wake, wazazi wake walikuwa akina nani, au ikiwa alikufa.

Haisemi chochote juu yake. Lakini kwa namna fulani Zaburi inachukua hii na inaelewa kuwa kuna ukuhani mwingine, kuna utaratibu mwingine wa makuhani katika utaratibu wa Melkizedeki, na Yesu ni wa hiyo. Kwa hivyo ndivyo Yesu anavyoweza kuwa masihi katika ukoo wa Daudi, na bado anaweza kuwa kuhani bila kupitia ukoo wa Lawi.

Yeye ni wa agizo hili lingine ambalo mwandishi wa Waebrania anapata katika Agano la Kale, utaratibu huu wa Melkizedeki. Na kwa hivyo mada muhimu katika Waebrania, utapata kwamba jina Melkizedeki linajitokeza mara kadhaa katika Waebrania. Kama mwandishi atakavyosema, Yesu ni kuhani mkuu.

Anakidhi sifa zote za kuhani mkuu. Ingawa hajapitia ukoo wa Lawi, yuko katika mpangilio wa Melkizedeki. Na kwa hivyo, anaweza kuwa masihi na mfalme, lakini pia anaweza kuwa kuhani wetu mkuu.

Jambo lingine ambalo unaona likiendelea ni katika Waebrania, wakati mwandishi anazungumzia, wakati anataka kulinganisha ibada ambayo Mkristo wa Kiyahudi anapaswa kushiriki na kuwa sehemu yake, ambayo ni kwamba, anazungumza, na anamrejelea Yesu katika hekalu la mwili, au hekalu la mbinguni, analinganisha kwamba, cha kufurahisha, halinganishi na hekalu la Yerusalemu, lakini analinganisha na hema ya Agano la Kale. Kwa hivyo, cha kufurahisha, wakati wowote mwandishi anapozungumza juu ya Patakatifu pa Patakatifu na dhabihu zilizotolewa, na patakatifu, na meza ya mikate ya kuonyesha, na Sanduku la Agano, vitu vyote ambavyo vilikuwa hekaluni, lakini wakati mwandishi wa Waebrania anaelezea hilo, anarejelea hema kutoka Agano la Kale, sio hekalu. Sababu ya kufanya hivyo, wengine wamependekeza, vizuri, huo ni uthibitisho kwamba hekalu lilikuwa limeharibiwa, kwa hivyo Waebrania lazima waliandikwa mwishoni mwa karne ya kwanza, wakati fulani baada ya 70 BK, wakati hekalu liliharibiwa.

Nadhani kuna maelezo bora, ingawa, na hiyo ni, tena na tena, mwandishi wa Waebrania atalinganisha wasomaji wake na Waisraeli ambao walitangatanga jangwani katika Kitabu cha Kutoka. Kumbuka, wao ndio waliotangatanga jangwani hadi walipofika katika nchi ya ahadi ambayo hatimaye Yoshua aliwaongoza. Walipoondoka Misri na kusafiri jangwani, walisimamisha hema.

Hema ni aina tu ya hekalu linalobebeka. Kwa hivyo, waliweka hema, na kisha wakati nguzo ya moto ingesonga, au wingu lingesonga, wangesonga pia, na popote walipoishia, wangeweka hema hii, na hapo ndipo Mungu alikaa, na wangeibomoa, kwa hivyo ilikuwa aina ya kubebeka. Mwandishi daima anakata rufaa kwa hilo, na nadhani sababu ni, sio kwa sababu hekalu liliharibiwa, lakini kwa sababu mwandishi anataka kulinganisha wasomaji wake na watu wa Agano la Kale walipotangatanga nyikani, na tutaona kwa nini anafanya hivyo.

Siku ya Jumatano, tutazungumza zaidi juu ya kwanini mwandishi analinganisha wasomaji wake na Waisraeli walipokuwa wakitangatanga kutoka Misri kupitia jangwa hadi nchi ya Kanaani.

Huyu ni Dk. Dave Mathewson katika Historia na Fasihi ya Agano Jipya, hotuba namba 27 juu ya kitabu cha Waebrania.